

LIETUVA TURI KARDINOLA

NAUJAS LIETUVOS HELSINKIO GRUPĖS DOKUMENTAS PASIEKĖ VAKARUS

(New Yorkas, gegužės 10. LIC) Lietuvos Helsinkio 76 grupės naujas dokumentas Nr. 35, datuotas š.m. balandžio 30 d., pasiekė Lietuvių Informacijos Centrą. Pateikiame pareiškimo pilną tekstą.

TSRS KP CK Generaliniam Sekretoriui Gorbačiovui M.S.

Helsinkio pasitarimo baigiamojo akto nutarimų vykdymo Lietuvos kontrolinės grupės

Dokumentas Nr. 35

Helsinkio pasitarimo baigiamojo akto signatarai 1975 m. įsipareigojo gerbti visus tris tarptautinius paktus liečiančius žmogaus teises. TSRS Aukščiausios tarybos prezidiumo ratifikuotos Piliетinių ir politinių teisių tarptautinės konvencijos trečioje dalyje 19 str. yra pasakyta: 1) Kiekvienas žmogus turi teisę netrukdomai reikšti savo nuomonę, 2) Kiekvienas žmogus turi teisę laisvai išreikšti savo nuomonę; ši teisė duoda bet kokios rūšies informacijos bei idėjų ieškojimo, gavimo ir platinimo laisvę — žodžiu, rankraštiniame, spausdintoje, mehinės išraiškos formoje ar pagal savo pasirinkimą kitais būdais visai nepriklausomai nuo valstybinių sienų.

TSRS Konstitucijos 49 straipsnyje rašoma: "Kiekvienas TSRS pilietis turi teisę pateikti valstybiniam organams ir visuomeninėms organizacijoms pasiūlymus dėl jų veiklos gerinimo, kritikuoti darbo trūkumus. Persekiojami už kritiką draudžiama".

Kad nedovanotinus tironiškus priešpaudos neteisėtumo bei nežmoniškumo aktus organizavo ir jiems asmeniškai vadovavo Stalinas, kad nuo panašių dalykų nebuvo laisvi ir visi po stalininiai penkmečiai, TSRS piliečius nuolat supažindina visos masinės informacijos priemonės. Vadovaujantis sveika logika, derėtų išaukštinti ir pagirti visus tuos rezistentus, kurie iš vyriausybės reikalavo gerbti TSRS konstitucijos nuostatus bei priimtus tarptautinius įsipareigojimus, kurie vienaip ar kitaip priešinosi ir aktyviai kovojo su

Mus visus labai pradžiugino žinia, kad popiežius JONAS PAULIUS II paskyrė kardinolų-vyskupą VINCENTĄ SLATKEVIČIŲ, Kaišedorių vyskupijos apaštalinį administratorių ir Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininką. Neturime nei tinkamos naujo kardinolo fotografijos, nei kitų žinių. Laukiame malonių, žinių, ir naujienų.

valstybės pareigūnų sauvaliavimu. Jų siekimai sutapo su dorovingos žmonijos dalies interesais. Ir mes manome, jog 1988 balandžio 4 laikraštis Pravda buvo teisus kaip teigė, jog patriotas yra tas, kuris nebijodamas jokių sunkumų dirba šalies interesų naudai, liaudies gerovei. Kaip tik tai tokiais tikslais rezistentai vadovavosi savo veikloje.

Tačiau realioje TSRS gyvenimo tikrovėje mes matėme ir tebematome visai priešingą vaizdą. Daugumas tų, kurie pasinaudojo laisvo savo nuomonės pareiškimo teise, ir kritikavo valstybės bei visuomeninių organizacijų darbo trūkumus, kurie vyriausybei teikė savo pasiūlymus, buvo neteisėtai apkaltinti šmeižimu, kenksmingos agitacijos bei propagandos skleidimu, buvo apšaukti socialiai pavojingais elementais. Daug jų ir dabar tebelaikomi įkalinimo bei nutrėmimo vietose. Daug jų neturi teisės gyventi savo tėvynėje ar užimti labiau atsakingas pareigas, jiems truk-

doma išvykti į užsienį, ir t.t. Konkretiu tam pavyzdžiu gali būti Vilniaus vyskupas Julijonas Steponavičius, lietuvių kunigai — Alfonsas Svarinskas ir Sigitas Tamkevičius, Lietuvos Helsinkio grupės 76 grupės nariai — Viktoras Petkus ir Balys Gajauskas, aktyvūs rezistentai — Povilas Pečiulaitis, Algirdas Žyprė, Gintautas Išmantas, Boleslovas Lizūnas, Petras Gražulis bei didelė daugybė įvairių kitų tautybių žmonių šią dieną persekiojami už tautinius ir religinius įsitikinimus.

Helsinkio pasitarimo baigiamojo akto nuostatus bei tarybinę konstituciją mes norime matyti ne vien parašyta ant popieriaus, bet ir veikiančius kasdienybės tikrovėje. Todėl teisingumo, taikos, laisvės ir garbingo pilnaverčio gyvenimo siekimo vardu, mes reikalaujame TSRS vyriausybę pilnai gerbti visus Helsinkio pasitarimo baigiamojo akto priimtus įsipareigojimus ir nedelsiant amnestuoti visus tuos, kurie bet

SEMANARIO

MŪSŲ
LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juventus, 28 Parque da Mooca - CEP 03124
São Paulo - Brasil
Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: PETRAS RUKŠYS
Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoje Cz. 1.000
Prenumerata poprasu pašto užkionis: 35 Dol
Prenumerata oro pašto Šiaurės Amerikoje 60 Dol
GARBĖS PRENUMERATORIUS Cz. 600,00
Užuojautes, Sveiklinimai ir Skelbimai (Anūncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra Cz. 120,00
Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija netaiso. Rašiniai gražinami tik autoriumi prašant.
Straipsnius ir Korespondencijų Redakcija taisto bei tvarko savo nuožiūra.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomonę.
Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVENAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Atskiro numerio kaina Cz. 40,00
I P. Ameriką oro pašto: 45 Dol
I tolimus kraštus: 75 Dol
Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cz. 2.000,00

kada 70-ties metų bėgyje pasipriešino nežmoniško, neteisėtumo praktikuotojams.

Helsinkio pasitarimo baigiamojo akto nutarimų vykdomo Lietuvos kontrolinės grupės nariai:

Algirdas Statkevičius, gydytojas
Mečislovas Jurevičius, darbininkas
Vytautas Vaičiūnas, inžinierius

Vilnius, 1988 m. balandžio 30 d.

**LIETUVOS HELSINKIO GRUPĖS
KREIPIMASIS Į TARPTAUTINĘ
HELSINKIO FEDERACIJĄ**

(New Yorkas, gegužės 10. LIC) Lietuvos Helsinkio grupė, po eilės metų jos narių įkalinimo, ištrėmimo bei terorizavimo, atnaujino savo veiklą su kreipimusi į Tarptautinę Helsinkio Federaciją, praneša Lietuvių Informacijos Centras. Jame išvardina tikslų šios grupės, pakeistos Lietuvos Helsinkis 76 vardu, sudėtį. Pateikiame pareiškimo pilną tekstą.

Tarptautinei Helsinkio Federacijai
Helsinkio baigiamojo akto nutarimų vykdomo Lietuvos kontrolinės grupės
Kreipimasis

Helsinkio baigiamojo akto nutarimų vykdomo kontrolės Lietuvos visuomeninė grupė buvo įsteigta 1976 m. įsteigėjas Viktoras Petkus ir jos narys Balys Gajauskas po 10 metų kalinimo randasi Sibiro nutrėmimo. Grupės nariai – Tomas Venclova, Eitanas Finkelšteinas, Vytautas Skuodis buvo priversti iš Lietuvos emigruoti. Grupės narys kun. Bronius Laurinavičius žuvo neaiškiais aplinkybėmis. Grupės nariai – kun. Karolis Garuckas ir Ona Lukauskaitė-Poškienė mirė. Mes, likę šios grupės nariai – Vytautas Vaičiūnas, Algirdas Statkevičius ir Mečislovas Jurevičius, įkalinimo vietose prabuve

daug metų, šiuo metu esame laisvi ir atgaiviname grupės veiklą. Mes prašome Tarptautinę Helsinkio Federaciją priimti Lietuvos Helsinkis 76 grupę kolektyviniu nariu. Šiuo metu Helsinkis 76 grupės nariai yra: vis dar tebeesantys nutrėmimo Viktoras Petkus ir Balys Gajauskas; gyvenantys užsienio šalyse – Tomas Venclova (JAV), Eitanas Finkelšteinas (Izraelis), Vytautas Skuodis (JAV); gyvenantis Lietuvoje – Mečislovas Jurevičius, Algirdas Statkevičius, Vytautas Vaičiūnas.

Pasirašo:

Mečislovas Jurevičius
Algirdas Statkevičius
Vytautas Vaičiūnas

Vilnius, 1988 m. balandžio 25 d.

(LIC)

**PABALTIO KLAUSIMAS JUNGTINIŲ
TAUTŲ ŽMOGAUS TEISIŲ
KOMISIJOJE**

Pabaltijo okupacija buvo pakartotinai linksnuojama Ženevoje vasario ir kovo mėnesį Ženevoje įvykusioje Jungtinių Tautų komisijos žmogaus teisių klausimais sesijoje. Apie Pabaltijį vasario 8 d. kalbėjo JAV delegatas Dennis Goodman. „Negalvokim, kad laisvo apsisprendimo teisė niokojama tik Afrikoj, Azijoje, ir Pietų Amerikoj,“ priminė jis. „Europoje, Estijos, Latvijos ir Lietuvos respublikoms jau beveik 50 metų paneigta jų laisvo apsisprendimo teisė; ypač žiauru, kad šitos nedidelės šalys prarado tą teisę Stalino Sovietų Sąjungos ir Hitlerio Vokietijos sandėrio pasėkoje. Nors Stalino įpėdiniai tariamai atmetė jo pasibaisėtiną politiką, jie niekad nesugrąžino grobio, kuris atiteko Sovietų Sąjungai pasirašius cinišką paktą su nacizmu.“

Atsakydamas į SSRS, Kubos ir Niko agvos puolimus JAV delegacijos vadovas, buvęs Fidelio Castro kalinys, amba-

sadorius Armando Valladares vasario 9 d. pareiškė: „Ne mes pastatėme Berlyno sieną. Ne mes užpuolėme ir okupavome Pabaltijo respublikas.“

„Kalbėkime apie Pabaltijo respublikas,“ tęsė Valladares. „Jos papuolė į Maskvos nagus ryšium su Stalino-Hitlerio paktu. Dėl šio paktų, dešimtys tūkstančių tų respublikų piliečių pradingo Gulage. Pastaraisiais metais, KGB užgniauzė protesto demonstracijos prieš sovietų okupaciją. Aktyvistai, kaip Gunar Astra, Mart Niklus ir Balys Gajauskas, yra kalinami psichiatrinėse ligoninėse, konclageriuose, kalėjimuose, ar nutrėmimo“.

„Jie kalba mums apie Mikronezija,“ pareiškė Valladares. „Mes mielai palyginsim laisvą apsisprendimą Mikronezijoje su laisvu apsisprendimu Pabaltijo respublikose ar bet kokioje kitoje Maskvos imperijos dalyje.“

Sesijos darbuose, kaip SSRS delegacijos narys, dalyvavo ir „Lietuvos TSR užsienio reikalų ministro pavaduotoju“ tituluojamas Rimgaudas Mališauskas. Savo kovo 10 d. išspausdintame pasikalbėjime su Tiesos korespondentu, Mališauskas nurodė į „grubaus ir masinio žmogaus teisių pažeidimo“ faktus. Jis kalbėjo ne apie Lietuvą, o apie... „kontras“ Nikaragvoje. Visa diskusija apie Pabaltijį liko nepamirėta. Mališausko titulas ir jo dalyvavimas J.T. diskusijoje nėra atsitiktiniai. Pa gyvėjus pabaltiečių patriotinio sąjūdžio veiklai, Maskva stengiasi tarptautinėje arenoje pabrėžti Lietuvos, Latvijos ir Estijos „autonomiją“ ir jų „savarankiškų diplomatų“ veiklą. (ELTA)

**„AMERIKOS BALSAS“ ATMETA
MASKVOS KALTINIMUS APIE
PABALTIJĄ**

Sausio 31 d. „Amerikos Balso“ direktorius Richard Carlson atmetė Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministerijos protestą, kuriame tvirtinama, kad „Amerikos Balso“ laidose „grubiai iškraipomi istoriniai faktai, skleidžiamos provokacinės insinuacijos, jog Sovietų Pabaltijo respublikose plintančios nacionalistinės nuotikos, ir pareiškama, jog JAV remia jėgas, kurioms nepriimtina mūsų visuomeninė santvarka.“ Tos laidos reiškia „beatodairišką kišimąsi į šių respublikų ir Sovietų Sąjungos vidaus reikalus,“ o jų turinys „kelia didelį latvių, lietuvių, estų pasipiktinimą.“

„Mes objektyviai ir teisingai informuojame apie tautines problemas Pabaltijoje ir kitose SSRS dalyse,“ pareiškė Carlson. „Mes turime dešimtis milijonų klausytojų Sovietų Sąjungoje. Sovietinė valdžia nenori, kad jie girdėtų tas žinias, ir todėl jie puola žinių skelbėją.“ (ELTA)

CIRURGIOS DENTISTAS

Dr. Jonas Niciporciukas
Dr. Paulo R. Niciporciukas
Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206 - 10 and.
V. Prudente - Fone: 273-6696

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res: 274-4886

GIMTOSIOS KALBOS VARGAI

Lietuvių kalba pavojuje. Ne tik išeivijoje, kur jaunoji karta nesimoko ar mažai išmoksta savo tėvų kalbos, bet ir tėvynėje, kur turėtų būti palankesnės sąlygos, esama spragų.

Pastaruoju laiku gimtąja kalba susirūpino Lietuvos mokytojai, rašytojai ir kalbininkai. Vilniaus spaudoje pasirodė visa eilė straipsnių, kuriuose stebėtinai atvirai pasisakoma apie lietuvių kalbos liūdną padėtį ir rimtai nagrinėjama, kaip galima būtų ją pataisyti.

Straipsnyje „Lietuvių kalbotyra ir kalbos praktika“ (Komunistas, 1988 m. Nr. 3) vienas žymiausių lietuvių kalbos mokslininkų, filologijos mokslų daktaras Aleksandras Vanagas sako, kad pokariename laikotarpyje Lietuvoje labai daug nuveikta lietuvių kalbotyros srityje. Lietuvių kalbos ir literatūros institutas išugdė nemažai jaunų kalbininkų, kurie tęsė anksčiau pradėtą darbą ir atliko daug naujų. Šešių puslapių straipsnyje dr. A. Vanagas tuos darbus aprašo ir įvertina. Bet, nežiūrint laimėjimų mokslo srityje, lietuvių kalbos kaip reikiant išmokyti Lietuvos mokyklose nepajėgiama. Kokios yra priežastys?

Straipsnio autorius sako:

„...Visi žinome, kad kalbos įgūdžių sistema susiformuoja labai anksti — šeimoje, ikimokyklinėse įstaigose. Tačiau šeimų, kalbančių prasta lietuvių kalba, daugėja. Jų vaikų kalbos spragas pirmiausia turėtų užtaisyti vaikų darželiai. Deja, kaip rodo faktai, darželių personalas šiam reikalui dažniausiai neparengtas. Net neblogai iš mažens namie pramokę gimtosios kalbos vaikai kalbos šiukšles pirmiausia ima nešti iš darželių. Tai skaudū žaizda, kurios neužgydę vargu ar sulauksime pagerėjimo. Todėl būtina plėtoti darželių auklėtojų personalo rengimą specialiose mokyklose ir siekti, kad būsimieji ikimokyklinių įstaigų pedagogai jose patys būtų gerai išmokomi gimtosios bei kitų kalbų, kurių jiems teks mokyti darželių vaikus.

Antroji kalbos mokymo pakopa — pradinė mokykla. Tačiau problemų čia neką mažiau negu darželiuose, nes pradinėse klasėse dirba vienas bendrojo lavinimo profilio mokytojas, kuriam ne visuomet užtenka laiko, jėgų, pagaliau ir kompetencijos skiepyti pradinukams

tvirtus gimtosios kalbos įgūdžius. Tad ir čia situacija panaši — pradinių mokyklų mokytojai turi būti išmokomi geros literatūrinės kalbos.

Vidurinėse mokyklose gimtajai kalbai skiriama daug daugiau dėmesio. Galima neabejojant tvirtinti, kad būtent čia praktiškai visas respublikos jaunimas gauna daugiau ar mažiau tvirtus gimtosios kalbos įgūdžius, kad čia formuojamas sąmoningas požiūris į lietuvių kalbą, diegiamos būtinos žinios apie kalbos normas, jų pašymo būtinumą, atkreipiamas dėmesys į pačią kalbos kultūros problemą. Šitai pirmiausia pasakytina apie bendrojo lavinimo vidurinę mokyklą. Profesinėse technikos bei specialiosiose vidurinėse mokyklose padėtis blogesnė. Šias mokyklas baigę jaunuoliai toliau dažniausiai nestudijuoja, neretai tampa gerais specialistais, tačiau su didelėmis gimtosios kalbos mokėjimo spragomis. Todėl gimtosios ir kitų kalbų mokymą šiose mokyklose reikėtų gerinti iš esmės. Žinoma, ir bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose trūkumų apstu — sakysim, jose vis dar nepavyksta įtvirtinti bendro kalbos režimo. Neretai mokytojų lituanistų pasodintą taisyklingos kalbos daigą čia pat negailestingai trempia fizinio lavinimo, matematikos, chemijos ir kitų dalykų mokytojai.

Didelį nerimą kelia ir tai, kad nepedagoginio profilio aukštojoje mokykloje, išskyrus humanitarų ir kai kurias kitas specialybes, studentų lietuvių kalbos kultūra neugdama. Todėl daugelis inžinierių, gydytojų, statybininkų, agronomų, zootechnikų, net žurnalistų (tai tam tikra prasme patvirtino ir prieš kurį laiką lietuvių kalbos komisijoje įvykęs televizijos ir radijo kalbos nagrinėjimas), praktiškai daugumos profesijų žmonės, aukštąsias mokyklas baigia neturėdami elementarių literatūrinės kalbos įgūdžių (tiesiog moka lietuviškai ir bemaž viskas). Šis profesinis nobilitetas banga po bangos liejasi į visą Lietuvą, į miestus, miestelius ir kaimus, specialistų vardu nešdamas į liaudį žargoną, kuris, ypač kaime, naudodamasis literatūrinės kalbos autoritetu, sparčiai, sparčiau negu kada nors iki šiol, ardo tradicinę gimtosios kalbos sandarą. Vadinasi, būtina stiprinti kalbų mokymą pirmiausia pe-

dagoginio profilio aukštosiose mokyklose, siekti, jog visų specialybių būsimieji pedagogai gimtąją kalbą išmoktų bent jau gerai. Aukštoji mokykla turėtų suformuoti sąmoningą, pilietišką studentų požiūrį į gimtosios ir kitų kalbų kultūrą, ugdyti nepakantumą kalbos darymui, kalbėjimui ir rašymui žargonu, pusiui, daliniam kalbos mokėjimui, dažnai virstančiam kalbų mišiniu. Savaiame suprantama, tai aktualu ne tik būsimiesiems pedagogams, bet ir visų sričių specialistams. Manychiau, pradžia reikėtų bent jau nedidelio kalbos kultūros kurso visose aukštosiose mokyklose.

Pastebimai blogėja periodinių leidinių, net vadovėlių kalba. Manau, kad ši tendencija niekuo negali būti pateisinama — sąlygos leisti vadovėlius, periodinę spaudą, parašytą pavyzdinga literatūrine kalba, yra pakankamos, tik reikia jomis tinkamai pasinaudoti.

Visi iš istorijos gerai žinome, kad lietuvių kalbai pavojai grėsė ne kartą — prisiminkime germanizaciją, polonizaciją, carizmo nacionalinę priešpaudą, uždraudusią spausdinti gimtąjį žodį ir visas jo mokymo institucijas. Bet tais laikais savo kalbą išsaugojo palyginti mažai raštinga lietuvių liaudis...

Straipsnio autorius ragina pagerinti lietuvių kalbos mokymą mokyklose, strengtis, kad spaudos, ypač periodinės bei vadovėlių kalba nuolat gerėtų.

„Kalbos kultūra — ne tam tikros žmonių grupės, o valstybės reikalas“ — sako dr. A. Vanagas.

D.B.

JISAI MANEŠ NEMYLEJO

Myliu jį tik vieną, nieks negali jį mylėt.
Jau jis dėl maneš pasižadėjo.
Jis maneš nemyli, jau kitą myli, prie savo širdelės jau kitą glaudžia.
Nedoras bernelis, bet aš jį myliu
Kai reiks atsiskirti gyvent negaliu.
Nuodų kartumą sutikčiau išgerti,
Savo nekantrumą norėčiau iškęsti
Kur tiktai einu vien grabų grabai.
Ant širdies užgriūna sunkūs akmenai.
Nors tas sunkumas ant mano širdies,
Nėra oi nėra dėl maneš vilties.
Pavasario oras mane atgaivins,
Pilkoji lakštutė širdį suramins.

COMERCIAL SUEVICKAS LTDA.

BEBIDAS FÍNAS EM GERAL, NACIONAIS E ESTRANGEIRAS

WISKIES - CHAMPANHES - CONHAQUES - LICORES - AGUARDENTES
CERVEJAS - REFRIGERANTES - SUCOS - AGUAS MINERAIS - ETC.

ACEITAM-SE ENCOMENDAS PARA FESTAS EM GERAL
CASAMENTOS, BATIZADOS, ANIVERSÁRIOS, CONFRATERNIZAÇÕES, ETC.

PROGRAME SUA FESTA E
DEIXE AS BEBIDAS SOB NOSSA RESPONSABILIDADE.

Rua Manaiás, 7 - CEP 03140 - Fone: 215-6227 - Vila Zelina - S. Paulo

Dra. HELGA HERING

MÉDICA - GYDYTOJA
HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

Rua Quartim Barbosa, 6 - B. do Limão
Fone: 265-7590

De 2a a 6a. das 8 às 12 hs. e das 14 às 18 hs.

KALBAMA LIETUVIŠKAI

VI PLJ KONGRESO STUDIJŲ DIENOS — VAIZDAI, DARBAI IR PRISIMINI- MAI

(tęsinys iš praeito nr.)

Lyg padrašinti Damušytės raginimo: "veikti", maža grupė atstovų, vedama Rimmo Čuplinsko ir Petro Kružo, jau nuo pirmųjų dienų Canberroje sparčiai ruošėsi demonstracijai su kuria užsi- baigtų Studijų Dienos. Demonstracija minėjo Molotovo-Ribbentropo paktą, bei kitas sovietų skriaudas mūsų tautai per paskutinius 50 metų. Greitėjančiu tempu, didėjančiu profesionalumu, ši atstovų grupė ruošė plakatus, statė iš spygliuotąs vielos vainiką, planavo maršrutą, ruošė šokius, rinko dainas traukti laike eisenos, tarėsi apie kalbas, skelbimus spaudai ir televizijai. Kasdien jie informavo kitus atstovus, verba- vo jų entuziazmą. Paskutinę naktį prieš pačią demonstraciją, vidurnaktį, visus išrykiavo kieme repeticijai su plakatais ir vėliavomis. Koks nuostabus vaizdas betkokiam praeiviui. Pabrėžinta kad de- monstracijai pasiruošimas pilnai derino- si su Studijų Dienų eiga, aktualiai kon- kretizuodamas atstovų svarstymus apie veiklos projektus: čia kaip tik pirmasis iš jų.

Paskutinės trys dienos

Daugumai atstovų nedalyvavus praei- tuose Kongresuose, pirmomis dienomis daugeliui nebuvo pilnai aiški Studijų Die- nų eiga, ypač jos SESIJŲ formalumai: kas yra kvorumas? kaip prašyti baido diskusijose? kaip balsuoti sprendimams? ir t.t. Iš viso daug kam nebuo aišku kas ta SESIJA. (SESIJA yra formalus spren- dimo ir priėmimo forumas Kongreso nu- tarimams bei reikalams liečiantiems PLJ Sąjungą. Tai yra aukščiausias PLJS ir PLJK sprendimo organas, įteisinan- tis bei įpareigojantis PLJS ir jos kraštų skyrių veiklą. Lyg būtų jaunimo "parla- mentas"). Po trijų dienų Canberroje jau pradėjo gerai susigaudyti, ir SESIJOS sklandžiai ėjosi — sakomai sklandžiau negu per praeitus du Kongresus. Čia ne- maža dėkos Studijų Dienų "Parlamenta- ram", Ritai Rudaitytei ir Sauliui Var- nui kurie padėjo interpretuoti Studijų Dienų Reguliarną ir PLJS Statutą. Saulius Varnas taip pat užsidirbo gilios

padėkos už paruošimą besalyginei pagir- tino Kongreso VADOVO.

Atstovams taip pat užtruko keletą dienų priprasti prie dviejų naujų sąvo- kų: kurios esminiai pakeitė Studijų Die- nų pravedimą ir net tikslą:

1. VEIKLOS PROJEKTAI: Vietoje Kon- greso Nutarimų su kuriais užsibaigda- vo kiti PLJ Kongresai, Studijų Dienų rengėjai atstovams uždavė formuluo- ti konkrečius veiklos projektus tarp- kongresinei veiklai.
2. DARBO BŪRELIAI: Diskusijos buvo prarastos pagrindine ne Diskusijų Bū- relių, o Darbo Būrelių formate, daly- vaujant tikrai vieno kontinento atsto- vams, kad beruošiant tam kontinen- tui aktualus veiklos projektus, inty- miau pažintų vienas kito galvoseną ir sampratavimus. Iš tokio psichologinio glaudumo tikimasi kad lengviau skei- sis efektyvi jaunimo veikla.

Prezidiumui, Gintarui Grušui ir Stu- dijų Dienų rengėjams tas naujas sąvokas kelis kartus išsamiai paaškinus, jau gru- odžio 29-tą visi suprato kas iš jų reikau- ta. VI PLJ Kongresas pasuko į praktiš- kos, pragmatiškos lietuviybės kryptį, ku- ri šiandiena esminei reikalinga spręsti išvijoje nykstančios lietuviybės, nutau- tėjimo didėjančią problemą.

Studijų Dienų darbingumo banga įsi- siūbavo. Studijų Dienų rengėjai, Prezi- diumas ir PLJS valdyba vakarais tarda- vosi su kraštų vadovais — kurie pabrėži- nai padėjo sklandžiai prarasti Studijų Dienų eiga. Sekretoriatas, Redagavimo komisija ir kiti pareigūnai dirbo per iš- tisas naktis; kompiuterinės rašymo prie- monės ("word processors") užė, atsto- vai savo kontinentų grupėse vystėsi, šlifavo veiklos projektus. Formalios SE- SIJOS tęsėsi net iki vidurnakčio.

Priešpaskutinė Studijų Dienų diena, gruodžio 29-tą, skirta supažindinti atsto- vus su išvijos lietuvių padėtimi. Temą: "Tautos išlaikymo išvijoje strategija" — pristatė kun. Antanas Saulaitis, ir ją toliau diskutavo eilė atstovų iš įvairių kraštų. Viktoras Nakas realistiškai, bet optimistiškai, pristatė temą: "Išvijos lietuvių reputacija gyvenamame krašte" Gintė Damušytė ir Gintautas Kamins- kas (Aust) pristatė temą "Sovietų de- zinformacija", o prof. Algis Kabaila

(Aust) kalbėjo apie "žydų kaltinimus lietuvių tautai". Prie pastarosios temos prisidėjo Tadas Dabšys apibūdindamas padėtį JAV, ir Vidas Puodžiūnas atsive- žęs video juostą su reportažu iš Angli- jos apie šį klausimą.

Idomus momentas kai prisistatė du "svečiai": komunistų partijos rėmėjai. Vienas, Australijos-Tarybų Sąjungos Draugystės Draugovės narys, estas; ki- tas iš bielorusijos/Lietuvos krašto, Can- berros Etninių Bendruomenių Tarybos narys. Už salės durų, atstovai santuriai, bet griežtai, su šiais "svečiais" susitvar- kė. Jie toliau netrukė, bet parodo kaip net "netikėtuose užkampiuose" išgarsėję PLJ Kongresai.

Daug malonesni svečiai buvo 10-15 lietuvių klausytojų kurie Canberroje nuolat lankėsi Studijų Dienose. Vaka- rais, jie mandagiai pasitraukdavo iš sa- lės formalių SESIJŲ metu, kol paskai- tos ir simpoziumai tinkamai juos domi- no dienos metu. Patebėtina kad Sydne- juje, kur daugiausia reikėjo aiškintis dėl Studijų Dienų riboto "uždarumo" sąvokos, ir kur rūpinomės kad susilauk- sime gausybę klausytojų, suėjo vos 2 ar 3. Tai gyvenimas.

Paskutinė darbo diena, gruodžio 30- ta. Paskirų komisijų darbai baigti. "Baigti" ir patys darbininkai, kaikurie iki 5 val ryto varge iki 5 val. ryto vargo prie rašymo mašinų. Pusryčiams susi- rinko tik saujelė, bet iki popietės jau trys ketvirtadaliai atstovų sėdėjo salėje galutinai priimti pilnai apšlifuotus veik- los projektus. Autorius, kuriam Studijų Dienų pasisekimas primygtinai itin rū- pėjo, giliai atsikvėpė: Studijų Dienų tiks- lai atsiekti: atstovai turi eilę veiklos pro- jektų juos užimti iki sekančio Kongreso tautinio veiklumo nuotaika entuziastiš- kai užia; PLJ Sąjungos nauja valdyba įspūdinga savo ryžtingu santurumu. Išvijos lietuvių jaunimo ateitis gerosė ran- kose su geromis veiklos gairėmis. (Veiklos projektų sąrašas pridėtas prie šios korespondencijos.)

Gruodžio 31-ma, Studijų Dienos baigtos, visi keliauja į KONGRESO STOVYKLĄ Adelaidėje. Tačiau, prieš tai, pirmasis atstovų konkretus veiklos projektas: demonstracija. Savaimė aiš- ku, kruopščiai paruošta demonstracija sulaukė didelio pasisekimo. Nuo Aus- tralijos parlamento rūmų, per tris kilo-

ANGIE

GIRCKUS & CIA. LTDA

CONFECÇÃO MASCULINA E FEMININA

MODAS

Rua Solon, 773 — CEP 01127 — São Paulo — Capital

Fone: 221-6377 — Bom Retiro

ADILSON PUODŽIUNAS

ADVOGADO

INVENTARIOS, CAUSAS CIVEIS
CRIMINAIS, TRABALHISTAS

RUA RUI BARBOSA Nº 161
S. CAETANO DO SUL — SP
CEP. 09530 FONE: 441-6790

metrus eisena vingiavo Canberros vieškeliais. Dalyviai, apsirengę juodai arba baltai, kiti dar veidus dramatiškai išsidažę vaizduojant kančią ir jos pasekmes. Plevesavo vėliavų margumynas: Trispalvė visur dominavo. Masė juodų balionų. Liaudies dainos ir prieš-sovietiniai šūkiškai aidėjo gatvėmis. Dar dabar girdisi, "Nyet, nyet Soviet; da, da Lietuva." Pasiekus sovietų ambasadą, dvejų metrų diametro spygliuotas vainikas, perjuostas trispalve, padėtas prie vartų. Peticija smerkiančia Molotovo-Ribbentropo pakartą sovietai atsisakė priimti. Ji įspausta į ambasados laišku dėžę. Qintaras Grušas pristatė įspūdingą deklaraciją. Tautiniais rūbais apsirengę du Australijos atstovai, Marina Coxaitė ir Petras Kružas, perskaitė sąrašą sovietų nusikaltimų prieš Lietuvą. Juodi balionai kilo palengva į padanges. Tautos Himnas. Trys Australų tautinės televizijos stotys per žinias Naujų Metų išvakarėse davė labai teigiamus komentarus ir rodė vaizdus iš demonstracijos. Canberros dienraštis įspūdingai aprašė, įdėdamas reikšmingą nuotrauką. Studijų Dienos baigtos.

Kritiškas įvertinimas

Su tokio masto parengimu, savaime aišku, buvo problemų. Jų didžiausia tai kad Studijų Dienų programa buvo žymiai perkrauta: daug per daug prigrūsta paskaitų, pranešimų, simpoziumų į ribotą laiką. Nors Studijų Dienų programos ruošimas ėmėsi principu kad atstovai atvyksta į VI PLJ Kongresą darbui o ne pramogoms, ir jų laikas privalo būti pilnai užimtas kad nekiltų pagunda blaškytis, tačiau, kai nebeliko laiko poilsui, atsikvėpimui ar apžiūrėti vieto vės, ne vienas teisėtai nusiskundė. Persistengėme.

Šito perkrovimo paskemėje programos eiga palaipsniui vis daugiau vėlino si. Padėtis kelis kartus pasiekė kritišką tašką kad teko programą keisti atmetant numatytus pristatymus. Labiau siai nukentėjo atstovai, nes pasikviestu prelegentų prašyti atsisakyti savo užduoties peržengtų mandagumo ribą. Padaryta klaida: PLJ Kongresas yra atstovų Kongresas, ir kaip tik jiems reikia duoti kuo daugiau pasisakyti.

Pagrindinė Studijų Dienų rengėjų klaida buvo kad atstovų nepasitikėjome. Kaip tai? O gi pastebėjus kokie jauni, nepatyrę atstovai, suabejojome

ar jie patys sugebės tinkamai praveisti Studijų Dienų programą. Todėl, nors jiems buvo paskirta daug simpoziumų ir debatų, programa pagrinde rėmėsi ant pakviestu prelegentų paskaitų. Suklydome. Atstovai stebino rengėjus ne tik savo nuoširdžiu entuziazmu, bet ir savo minčių brandumui ir supratlyviu kruopštumu įsijungiant į Studijų Dienų programos temą bei dvasią.

Atstovų sąžiningą atsinešimą į Studijų Dienų programą paliudija jų skaitlingas dalyvavimas programos visose dalyse: ir rytą, nors kiek būtų pavargę; ir po pietų, nors kiek viliotų Australijos saulė laukan; ir vakarais, SESIJOSE, nors kiek traukė noras padainuoti, pabičiuliauti. Studijų Dienose, su pilnomis balsavimo teisėmis dalyvavo 103 atstovų. Kasdiena, autorius vis suskaičiuodavo tarp 80 ir 101 dalyvaujančių atstovų, išskyrus 29-tą gruodžio, kai smarkiai dirbo visos komisijos ir paskaitos į salę pritraukė vos 65, bet visdelto paskutinėje darbo SESIJOJE sekancią dieną dalyvavo 82. Po 8 dienų įtempto protinio darbo, tai pasigėrėtinas procentas, ypač prisiminus kad dauguma atstovų jauni, žemiau 23 metų amžiaus.

Nepaneigiant atstovų žavėtino atsakingumo ir entuziazmo skaitlingai įsijungiant į diskusijas ir darbą per pačias Studijų Dienas, rengėjus truputį nuvylė kaikiurių atstovų nepasiruošimas temų, gilesniam svarstymui, ypač kai visi jau tris mėnesius prieš Kongresą gavo Kongreso VADOVA kur išsamiai buvo išnagrinėtos temos bei išdėstytos diskusijų gairės; o šešis mėnesius prieš Kongresą kraštų LJ Sąjungos pirmininkams buvo išsiuntinėta Studijų Dienų programa nurodanti kuriuose simpoziumuose pageidaujami dalyvauti atstovai. Kaikurie kraštai greitai ir pozityviai atsiliėpė į šiuos prašymus/siūlymus, bet didelis skaičius atstovų atsivežė daugiau entuziazmo negu giliai apgalvotų, rimtų minčių.

Teke apgailestauti kad nesusirinko pilnas skaičius atstovų, t.y. 120. Didžiausias trūkumas iš Europos ir Pietų Amerikos kurie įstengė užpildyti vos pusę savo potencialo. Per diskusijas buvo iškelta mintis kad Kongresai "perdideli"; kad gal verčiau Kongresams rinkti ne 120, bet 90 gerai pasiruošusių, lietuviškoje veikloje pasižymėjusių atsto-

vų; kad bendrai apriboti Kongresų mastą, labiau iškeliant atstovų rimto darbo svarbą, ir mažiau pabrėžiant Kongresą kaip jaunimo "manifestaciją". Tas taip pat sumažintų finansinius varžymus. Šis siūlymas buvo neigiamai nubalsuotas.

Nors kviestieji prelegentai buvo prašyti atsižvelgti į atstovų ribotą lietuvių kaibos valdymą ir stengtis perduoti savo mintis "paprasčia lietuvių kalba" teko nusivilti kad kaikiurios paskaitos praskriejo pro nemažą skaičių atstovų debesies miglotumu, ir paliko vos vieną, kitą intelektualinio lietaus lašelį jų atmintyse.

Studijų Dienų Pabaiga

Nors Studijų Dienų programa baigėsi gruodžio 31-ąją, dar per KONGRESO UŽDARYMĄ, Melbourne sausio 9-tą dieną Alvydas Saplys, naujasis PLJ Sąjungos Pirmininkas, pabrėžė vieną svarbiausių Studijų Dienų išvadų. Jis drąsiai

KULTŪRINIS KAZIMIERINIS FONDAS

1985 metų rugpiūčio 25 dieną São Paule įsisteigė KULTŪRINIS KAZIMIERINIS FONDAS (KKF) – FUNDO CULTURAL CASIMIRIANO. Fondui pradžia sudarė Kazimierinių Metų Ruošos komiteto pirmininko, kun. Pr. Gavėno, įnašas – Cr.1.000,000.

Fondo tikslas – KKF-das turi tikslą sudaryti finansinę paramą lietuviškam kultūriniam veikimui, ypač spaudos, mokyklų ir, ben drai, jaunimo reikalams.

Fondo kapitalas – KKF-do kapitalą sudaro laisvas tautiečių bei kitų tautiečių įnašas, palikimai, tam tikslui renkamos aukos.

Kapitalas lieka nejudomas; tik kapitalo uždarbis galės būti panaudotas aukščiau numatytiems tikslams.

Fondo administravimas – KKF-dą globos, vaidys ir administruos šv. Kazimiero parapijos atsakingi ir teisėti pareigūnai.

Fondo likvidacija – Jei užsibaigtų ir pranyktų numatytieji tikslai čia, Brazilijoje, KKF-do kapitalas būtų perleistas panašiais tikslais veikiančiom organizacijom kitur.

PAGERBKIME SAVO MIRUSIUOSIUS IRAŠYDAMI JUOS Į KKF FONDA.

POSTO DE SERVIÇOS

SOUZA LTDA.

Rua Voluntários da Pátria, 1275
Santana

Tel. 290-4899

pristatė Kongreso atstovų įsitikinimą Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresų esminė svarba išvijos lietuvių jaunimui, kietai atmetant bet kokią kritiką Sąjungai ir Kongresams, kritiką kuri paskutiniu metu laiku girdėjosi iš JAV. Jis perdavė teigiamus Kongreso atstovų atsakymus į Vytauto Kamanto klausimus statytus pradžioje Studijų Dienų.

1. Ar dabartinė Lietuvių Jaunimo Sąjungų santvarka ir veikla kraštuose yra gera?
2. Kokias veiklos problemas turi jaunimas ir Jaunimo Sąjungos įvairiuose kraštuose?
3. Ką reikėtų daryti, kad jaunimas aktyviai dirbtų Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje?
4. Kokie jaunimo prašymai PLB Valdybai?

Alvydui Sapliui perimant simbolinį globusą iš Gintaro Grušo buvo aišku kad jo rankose PLJ Sąjunga ne tik gyvuos, bet sparčiai klestės. Vertai jis užsidirbo "iškilaus Kongreso atstovo premija". Daug jam sėkmės.

Studijų Dienos pasiekė teigiamą galą. Bet tai tik pradžia.

Septintasis PLJ Kongresas vyks Pietų Amerikoje, gruodžio/sausio mėnesiais, 1991/92 metais. Ilgai svarstyta sekancio Kongreso vieta. Los Angeles svyravo, bet Pietų Amerikai rimtai pasisiūlius, visi entuziastiškai priėmė. Pietų Amerikos atstovai per šį Kongresą daugelį sužavėjo savo giliu įsisamonijimu į Jaunimo Kongresų esmę ir svarbą. Parodžius ryžtingos iniciatyvos, jų kruopštus pasiruošimas šiam Kongresui buvo pavyzdingas; jų tarp-kraštiniis visuomeniškas susigijvenimas pagirtinas (Europos lietuvių jaunimas gali pasimokinti); jų atsakingas įsijungimas į Kongreso darbus sužavėjo daugelį, ne tik atstovus, bet ir Australijos lietuvius aplamai. Nors nesnori daryti skriaudos kitiems, tačiau reikia paminėti jų keletą ypatingai pasireiškusiu per šį Kongresą: Analija Gaidimauskaitė, Nestoras Ruplėnas, Daniela ir Adriana Rastauskaitės (Argentina); Daniei Josponis, Diana Fornara, Alberto Kaluževičius (Urugvajus); Diana Stasiukonytė (Kolumbija); Klarisė Bacevičiūtė (Brazilija). Savo įnašu į šį Kongresą jie tikrai uždirbo VII PLJ Kongresą Pietų Amerikai. Jiems visi linki daug sėkmės.

ZEMAIČIŲ KALVARIJA

Daug kas esame girdėję apie Žemaičių Kalvariją kur per atlaidus suplaukia tūkstančiai žmonių, kurie meldžiasi prie Stebuklingojo Dievo Motinos paveikslo ir giedodami eina Kryžiaus kelius.

Žemaičių Kalvarija yra sena. Pirmą kartą ji minima kuraliaus Mindaugo aktuose 1253 m. Seniau ši vieta vadinosi Gardais. Dešiniame Varduvo upės krante stovėjo pilis ir buvo aukuras, kur žemaičiai degino aukas savo dievams. Pilį nekartą puolė kryžiuočiai, bet istorija nepalikė žinių, ar kada ją paėmė. Apylinkės kalneliuose randame iškasenų iš tų kovų: tai kardų rankenos, apyrankės papuošalai.

Įvedus Žemaičiuose krikščionybę, Gardai priklausė Žemaičių vyskupams. Gardus išgarsino vyskupas Jurgis Tiškevičius. Jis buvo šviesus ir mokytas vyras, daug keliavęs po Europą. Norėjo ir savo vyskupiją sustiprinti. 1637 m. Gardų parapiją jis atidavė vienuoliams dominikonams, pastatė jiems bažnyčią ir vienuolyną.

Gavęs popiežiaus Urbono VIII leidimą, 1637 m. jis čia įkūrė Kryžiaus Kelius ir pačią vietą pavadino Kalvarija. Pats vyskupas iš Jeruzalės atvežė šventosios žemės, pats išmatavo nuotolius tarp koplyčių, kad atitiktų Jeruzalės Kristaus kančios vietoms.

1639 m. iš popiežiaus gavo atlaidus keliom Kryžiaus kelių koplyčiom, parūpino didelę šv. Kryžiaus relikviją kuri buvo skirta tik Žemaičių Kalvarijai.

Yra išlikę užrašai, kaip iškilmingai žemaičiuose eidavo į Kalvarijos atlaidus: nuo Palangos, nuo Kretingos, Skuodo, Kuršėnų, Telsių mylių mylias eidavo pėsti. Kaimai ir miesteliai iškilmingai pasitikdavo maldininkus. Marijos Aplanckymo atlaidai būna liepos 1-12 dienomis.

Sunku ir dabar pasakyti tą įspūdį, kurį matai, pirmą kartą patekęs į Žemaičių Kalvariją. Visuose kalnuose tik mirguliuoja žmonės, girdis išstis giesmių gaudimas, atrodo, kad pati žemė meldžiasi ir gieda.

Vyturys

Savaitei bėgant...

Alf. D. Petraitis

Tikslieji mokslai, sako, žmogų pripratina, tiksliai galvoti, tiksliai protauti. Kai dirbi tokioje srityje, viską žiūri ir tiki tik tuo, ką gali išmieruoti, apskaičiuoti. Bendros sąvokos lieka antroje vietoje, taip sakant, mažiau patikimos.

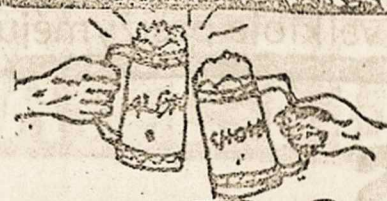
Todėl kalbant apie veiklą, lietuvišką darbą, labai dažnai norisi jį tiksliai skaičiais įvertinti. Ir čia susiduriame su visai nelauktais sunkumais. Kiek kartų klausiau mūsų mokytojų, kalbant apie lietuviškas pamokėles, kiek jie turi mokinių. "Nedaug", — atsako. Kiti dar paaiškina "Šiemet kiek sumažėjo mokinių". Jeigu jau labai prispiriu, tai kartais išgirsti atsakymą "Maždaug dvidešimt — trisdešimt". Gerai suprantu, kad nežiūrint visų gerų mokytojų pastangų, mokinių skaičius mažėja. Tačiau tai nėra jokia gėda mokytojui. Tai nereiškia, kad jų kaltė. Bet jeigu reikia parašyti kur, ar paskelbti, kad ir mažutėles statistikas, tokie atsakymai visiškai nieko nereiškia.

Ir nevien mokykloje tai atsitinka. Paklauskite, kiek išeina "Mūsų Lietuvos" egzempliorių, koks tiražas "Laiko" Argentinoje, kiek skaitytojų turi kad ir didesnis koks laikraštis. To niekur nesužinosi. Atrodo, kad tai kokia paslaptis. O gal leidėjai jaučiasi pažeminti, kad skaitytojų skaičius mažas. Tačiau, ar tai pakeičia realybę, neskelbiant tikslų duomenų? Todėl išeina, kad ateityje, mes nežinosime, kiek turėjome mokinių mūsų mokyklose, kiek turėjome skaitytojų, koks buvo mūsų leidinių tiražas. Aišku, bus labai lengva sakyti, kad anksčiau buvo labai gerai, mokinių netilpo salėse, laikraščiai išėjo tūkstantiniais tiražais.

Girdėjau, kad lietuvių spauda užsienyje mažėja ir kad vienintelis žurnalas, kuris padidėjo, tai "Pasaulio Lietuvis", bet nesužinojau, kokia buvo jo laida anksčiau, kokia dabar. Todėl labai nustebau, kai pamačiau "Aiduose" paskelbta tikslus tiražas: vienas tūkstantis ir keturi šimtai egzempliorių. Tai labai reikšmingas skaičius, turint mintyje, kad tai nėra eiliniam piliečiui pasiskaitymo žurnalas. Užsienyje turėti tokio lygio žurnalą, kurį tikriausiai skaito aukštesnės kultūros lygio piliečiai, jau parodo gana tikslų vaizdą ir statistinį duomenį.

Kasmet turime įvairių suvažiavimų, kongresų, bendrų susitikimų ir kaip tik juose būtų labai gerai, kad Brazilijos lietuvių atstovai turėtų tikslias žinias apie lietuvių veiklą šiame krašte. Ką jie galės pasakyti, kitur nuvažinę, kad ir į klausimą "Kaip veikia švietimas pas jus?". Galimas atsakymas: "Turime šeštadieninę mokyklėlę, turime kursus". Bet ką tai reiškia raktikoje? Mokyklėlė gali turėti 20 mokinių ir gali turėti 80. Gi tai ne tas pat. Vakariniai kursai gali veikti su 5 mokiniiais ir su 15 ar 20 mokinių. Turime choras. Kiek choristų juose? Choras su 20 ar su 35 choristais ne tas pat. Jų skaičius svyruoja, bet tie svyravimai ne tokie dideli. Esu įsitikinęs, kad Brazilijos lietuviai neturi ko gėdytis prieš kitus, tik kad jie taip drovisi ir vis save mažina, netylėdami davinius. Par dykime tuos skaičius sau ir kitiems ir pamatysime, kad dar turime daug kuo pasididžiuoti.

CHOPPERIA
ALEXCHOPP LTD.

CHOPP — PIZZA — QUEIJOS — FRIOS

RESERVAS PARA FESTAS — MUSICA AO VIVO

Rua SOLON 1062 — Bom Retiro — Tel. 223-2333

LIETUVOS VALSTYBĖS KŪRIMASIS

Jeigu valstybė įgyja suvereninį statusą diplomatinio pripažinimu, tai 1219 m. sutarties su Valuine aktas yra Lietuvos tuvos kunigaikštystės pripažinimo etapas. Tais 1219 metais būta penkių sričių, tai Deltuva, Bulevičių žemės, Ruškių žemės, Žemaičiai ir Rytų Aukštaitija su centru Kernavėje. Rytų Aukštaitijos kunigaikščiai būdavo vyriausieji rytų kunigaikščių kunigaikščiai. Tai tie kunigaikščiai ir padėjo pagrindą Lietuvos valstybei.

Rusinių ir kalavijuočių metraščiai rodo, kad karai su rusiniais bei kryžiuočiais verste vertė lietuvius gynimosi sumetimais jungtis į didesnius politinius vienetus. Nuo XII amžiaus antros pusės ir lietuviai pradėjo puldinėti rusinus, niokiodami tolimas sritis ir grobdami jų miestų turtus. Aišku, tokie žygiai negalėjo apsieiti be karvedžių. Dideliems lietuvių telkiniams vadovavo kuris nors vienas vadas. Po sėkmingo žygio toks vadas dažnai pasilaikydavo valdžią ir taikos metu Lietuvių kariuomenės pradėjo siekti 5.000, 8.000 ir net 10.000 karių. Reiškia, vadų autoritetas didėjo. Pamažu, iš daugelio atskirų valdų iškilo sričių atstovai. Juk primityvios gentys nesugebėtų atlaikyti rusų kryžiaus žygius ir dar net pereiti į sistemingus puolimus.

Pirmasis žymus rytų aukštaičių valdovas buvo Algimantas. Apie jį beveik nieko nežinome. Būdamas rytinių sričių valdovu, Algimantas turėjo gintis nuo rusinių antplūdžių. Kitaip sakant, pirmiausia pavojus kilo iš rytų slavų kunigaikščių, o ne iš kryžiuočių. Sumušant Kievo karvedį Iziaslavą Vasilkaitį ties gorodecku liudija, kad Algimanto valdžia buvusi galinga.

Jo sūnus buvo Ringaudas. Kungaikštis Ringaudas yra neišaiškintas Mindaugo pirmatakas. Eilūtotasis Livonijos metraštis kalba apie Mindaugo tėvą, galingą vadą. Lietuvos Metraštis Mindaugo tėvu laiko Ringaudą. Sunku nustatyti, kada Ringaudas valdė. Grei-

AŲA
ONAI URBONIENEI
mirus

sūnui kunigui Vitui Urbonui, Igliaukos parapijos klebonui, reiškiamo gilią užuojautą, meldžiamės už velionę, ir prašome Dievo gausios palaimos sūnaus apaštaliniam darbe.

Brazilijos Lietuvių Kunigų
Vienybė

čiausiai, Ringaudas apjungė ir valdė didelę Lietuvos dalį nuo 1176 m. Galimas dalykas, kad jo sostinė, metraščių Voruta, buvo Kernavė, Rytų Augštaitijos širdyje.

Ringaudas buvo sumanus karvedys. Prieš jį yra stoję rusinių kunigaikščiai: Kievo Sviatoslovas Usevolodaitis (1177 – 94 m.) Vladimiro tėvas ir Drucko Dimitras, taip pat Kijevo Riurikas Riurikovič. Ringaudas irgi atkirsdavo rusinams nuteriodamas Polocko žemes.

Ringaudas vedė atkaklią kovą ir prieš kalavijuočius, kurie nepersenai buvo įsitvirtinę latvių žemėse. 1204 m. gruodžio mėn. Ringaudas, kuriam padėjo žemaičiai ir žeimgaliai, sumušė įsiveržusius kalavijuočius ir jų sąjungininkus rusinus.

Po Ringaudo mirties, jo sūnus Dausprungas ir Mindaugas buvo palikę dar jauni. Todėl Lietuvoje didesnės persvaros buvo įgijęs Živinbuntas, kuris tęsė Ringaudo krašto apjungimo darbą. Apie Živinbuntą tik tiek žinome, kad

jis buvo vyriausias Lietuvos kunigaikštis, kuris pasirašė 1219 m. sutartį su Valuine. Kada Ringaudas mirė ir kada Živinbuntas pradėjo valdyti, lig šiolei nepavyko nustatyti. Lietuvos vienytojų tarpe galima išvardinti Aigimantą, Ringaudą, Živinbuntą ir Dausprungą nukeliant Lietuvos valstybės kūrimasi bent penkiasdešimt metų prieš 1219m.

Vyturys

LINKSMIAU

Pašnekesys Maskvos gatvėj

Sergiejus:

– Sakyk, Vania, ką tu darytum, jei staiga kiltų atominis karas?

Vania:

– O gi – palengva sau ir žygiuočiau kapų link.

Sergiejus:

– Kodėl palengva?

– Kad nesukelti panikos gyventojuose.

XII EXPOSIÇÃO CULTURAL DOS IMIGRANTES

De 24/6 à 3/7

XII KULTŪRINĖ IMIGRANTŲ PARODA
nuo birželio 24 iki liepos 3 dienos

Lankymo valandos: šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 iki 23 val.
šiokiadieniais nuo 17 val. iki 23 val.

KVIEČIAME VISUS ATSILANKYTI

EXCURSÕES "VILNIUS 88"

CETEMAR e LUFTHANSA A N U N C I A M:

1 – CESSAMOS AS INSCRIÇÕES PARA 1ª EXCURSÃO A LITUANIA

2 – DIA 4 DE JUNHO (sabado) É ULTIMO DIA PARA SE ENSCREVER PARA 2ª EXCURSÃO. Nesse dia temos também reunião dos participantes já escritos para 2ª excursão na Agencia CETEMAR, rua 7 de Abril, 342 – 9º andar, as 10 horas.

MŪSŲ ŽINIOS

PAKILO SPAUDOS KAINOS

Nors nedaug laiko praėjo nuo paskutinio ML-vos kainų pakėlimo, tuo tarpu šio krašto infliacija siekė beveik 60%, taigi ir mūsų kainos turi pakilti.

Dabar atskiras ML-vos numeris kainuos Cz.40,00. Metinė prenumerata bus Cz.1.500,00; Garbės Leidėjas Cz.2.000,00 Skelbimo centimetro stulpelis Cz.120,00.

Prašome ypatingai skaitytojus, kurie ilgesnį laiką neapsimokėjo prenumeratą, atsilyginti už laikraštį. Spaudos ir pašto išlaidos mums nedaleidžia laikraštį siuntinėti veltui.

ML-vos Administracija
ŽINIOS IŠ KELIAUNINKO

Kur kun. Urbaitis — sunku pasakyti. Bet rašo, tuo pačiu metu iš Miami, St. Petersburgo, Čikagos. Ir sako, kad "nors ir kažin kaip užimtas, turiu šį bei tą parašyti apie kelionę ir mano nelengvą misiją šiais Don Bosco ir Petro Perkumo metais".

Pirmiausia Miami (orlaiviui pavėlavus), per pustrėčios valandos orauosty jo išlaukė LK Moterų D-jos pirmininkė Irena Stongvilaitė ir pas ją gyvenanti Argentinos lietuvaitė Rožė, Papečkių (Rosario veikėjų) anūkė; ir jodvi ji tiesiai nuvežė pas vietinius saleziečius. O Miami lietuvių klube buvo paskleisti pirmieji jubiliejiniai lapeliai ir renkami parašai Petro Perkumo kanonizacijos bylai užvesti.

Paskui — 400 kilometrų — į St. Petersburgą. Čia lietuvių pensininkų "sostinė" — viso gal pusantro tūkstančio ar net du tūkstančiai. Čia ir apie 30 įvairių organizacijų bei klubų, taip, kad parengimų būna beveik kas antrą dieną.

"O iš ten — 30-ties valandų autobusu į Čikagą. Taip išmėginau savo atsparumą per dvejetą nemigo naktų ir 30 valandų sėdėjimo, pasikeičiant (kas 6 valandos) penkiems šoferiams".

"Žinotina, — rašo, — kad šiuo sezonu orlaviai čia yra brangoki, o autobusai duoda įvairių lengvatų. O reikia taupyti tolimesnei (ir kiek galint niašnei)

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJAS

BRAZILIJOS LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖ

dėkodama popiežiui JONUI PAULIUI II už vyskupo Vincento Slatkevičiaus pakėlimą į kardinolus.

Širdingai dėkojame Kunigų Vienybei už šią Garbės Prenumeratą ir linkime, kad daugiau ML-vos skaitytojų pageidautų išreikšti savo pasitenkinimą šiuom atveju.

ML-vos Redakcija ir Administracija

kelionei į JAV-bių Rytų pakrantes ir į Europą".

VEŽA

Staigi ir baisi žinia nupurto mane. Žmones veža, veža sunkvežimiais. Veža visus: ir inteligentus ir darbininkus.

Tiesiog išlekiu iš namų. Sunkvežimių vis dar sutinku. Juose prigrūsta senų ir jaunų, ir mažų vaikų. Visų akys ašarotos. Kadangiėjau per darbininkų rajoną, tai ir sunkvežimiuose daugiausia prigrūsta darbininkų.

— Tamstyti, čia tik liekanos važiuoja. Žinai, kad būtum matęs, kas naktį dėjosi. Užė baisi vežimų audra. — Pasakojo sutikta mano pažįstama.

Vežamuosius sunkvežimiuose lydėjo ginkluoti enkavedistai. Darbininkai į darbąėjo nusimineję, galvas nuleidę ir nekalbūs. Eidami vienas kitam neištarė nė žodžio. Net paprasto pasisveikinimo "Labas rytas" neištarė.

Iš namo išeina verkdamą šeima su mažais vaikais. Kokių 70 metų senutė velka ryšulį ir pro duris išėjusi į kiemą griūva. Visas kūnas trūkčioja, matyt, skaudžiai verkia, o abiem rankom griabo žemę, rodos, nori pasiimti visą Lietuvos žemę drauge su savimi. O gal nori rasti žemėje ką nors stebuklingo, už ko nusistvėrus būtų neatplėšiama nuo gimtosios Lietuvos žemelės.

Pribėga pora kareivių, už pažastų pakelia senutę ir velka sunkvežimio link. Senutė visai suglebus, akys užmerktos, rankos išskėstos — iš jos saujų byra žemė, lietuviškoji gimtoji žemė. Jos silpnos saujos nebeįstengė tvirtai suspausti

brangiąją žemę. Įvertė senutę, sunkvežimį, lyg kokį maišą ir su šautuvų drūtgaliais pastūmėjo toliau į galą, kad padarytų vietos kitiems.

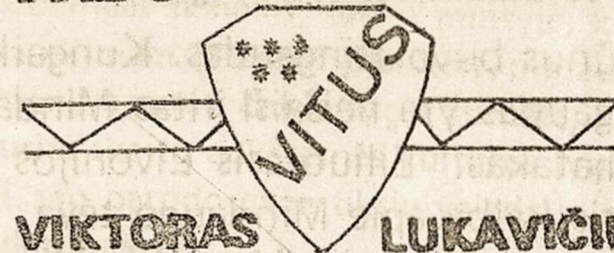
Nebeėmė noras daugiau sekti vis liekančius, skubančius sunkvežimius. Per daug graudu ir skaudu žiūrėti į vežamųjų ašaruotus veidus. Pasukau irėjau visai kita kryptim, ten irgi kartojas panašūs skaudūs vaizdai. Eina tarnautojai ir darbininkai į darbą nešnekūs, išgąsdintais veidais. Tą dieną, matyt, darbas niekam nerūpėjo. Kitą naktį daugumas namie jau nebenakvojo, ką žinai, kada sunkvežimis gali sustoti prie tavo durų.

Tokių ir panašių vaizdų buvo 1941 metais birželio mėn. iš 14-tos į 15-tą naktį. Daugelis žmonių tai gerai prisimena.

Vyturys

Už lietuvišką knygą ir spaudą lietuviai tiek daug kovojo ir kentėjo. Dabar lietuviška knyga stovi ir dulka klošų lentynose, laukdama, kol kas ją nupirks.

RESTORANAS

VIKTORAS LUKAVIČIUS

Savininkas

Lietuviški ir europietiški valgiai

MALONUS PATARNAVIMAS

Rua Espírito Santo, 118 - Tel. 441.6846

SÃO CAETANO DO SUL

KALBĖK

LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338